

Veckans växt v. 43 2011

Femöring *Achimenes* - femöringsläktet

Kottar av femöringar

Ugglemor, hättblomma, dalmas, kyrkhåv, femöring, kärt barn har många namn. Men dess riktiga svenska namn är femöring.

Det är en krukväxt som vissnar ner på hösten och övervintrar med knöliknande rhizomer. På våren tar man fram "kottarna" som har legat kvar i krukans under vintern utan vattning och något kallt. Dessa planterar man om i ny jord, vattnar försiktigt och efter några veckor börjar de första skotten att komma fram. Den vill ha det ljusst men inte brännande sol. Den blommar under juni-augusti med trumpetformade blommor som kan vara röda, blå, lila och vita. När blomningen slutar i oktober får växten helt vissna ner och sedan ställs den undan för vintern på en torr plats vid 10-15 °C. Det är inte bara med rhizomerna som man kan föröka blomman, utan man kan även ta sticklingar under sommaren när den växer som mest.

Femöringen kommer ursprungligen från Centralamerika och beskrevs första gången 1889. Släktet femöringar, *Achimenes*, tillhör familjen *Gesneriaceae*, gloxiniaväxter. Namnet kommer från

grekiska och syftar på växtens ömtålighet för köld. Det finns flera olika arter av femöringar tex. *A. grandiflora* – stor femöring och *A. longiflora* – violett femöring. Den har tidigare även hetat *Trevirana grandiflora*.

Femöring från Hälsingland som i dag växer i Simrishamn.

Det har kommit in 8 tips om gamla femöringar till krukväxtuppropet. Femöringen på bilden kommer ursprungligen från Hälsingland och är 40-50 år gammal. Donatorn berättar att hon inte är säker var hennes mor har fått den ifrån men eventuellt kan hennes pappa ha köpt den till hennes mor, han brukade köpa blommor till sin fru.

Femöring är även en maträtt som består av stekt potatis, utbankad oxfilé med en massa stekt lök till. I bland även ett stekt ägg men det är en annan historia...

Text: Karin Persson

Foto: Maritta Andersson, Else-Marie Strese